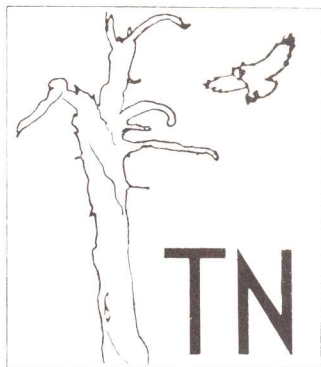

TRØNDESK NATUR

NR. 3/4 1985.

Jørgen - 84

NATURTIDSSKRIFT FOR TRØNDELAGSFYLKENE

Ansvarlig for utgivelsen:

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

AVD. NORD-TRØNDELAG
Postboks 28, 7035 Moholt
Postgiro 3 89 38 80

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

AVD. SØR-TRØNDELAG
Postboks 139 — Postgiro 3103991
7001 Trondheim

INNHOLD

Bredesen, B.: Fugl/Fly problematikken på Værnes.....	68
Størkersen, Ø.R.: Feltbestemming av unge joer.....	73
Hugnes, E. & Nordvik, T.: Vårtrekket i Gaulosen I 1985.....	76
Bangjord, G.: Litt om ugler i Trøndelag.....	79
Espelian, A. & Størkersen, Ø.R.: Ringgås i Trøndelag.....	82
SMÅSTYKKER	
Nordvik, T.: Stripegås på Gaulosen.....	85
Størkersen, Ø.R.: Aldri kjedelig på NOF-tur!.....	86
Bangjord, G.: Hekkende dvergfalk på bakken.....	87
FOTOHJØRNET.....	88
SISTE NYTT.....	89

Forsiden: Varsler, tegning ved Ingvild Jensen.

Redaksjon:

Øystein R. Størkersen (tlf. 07-921520) (red.)

Jostein Sandvik

Jarle Steinkjer

Anne Marit Strøm

Adresse: Postboks 1719, Rosenborg
7001 Trondheim

Postgiro: 3 60 19 52

Abonnementkostnader 1985: Kr. 35.-

Trykk: Stjørdal Trykkeri A/S, 7500 Stjørdal

Nr. 3/4

Oktober 1985

Opplag: 600

Med dette nr. er et vanskelig år i TN's historie over. Stoffmangel og økonomi er viktige stikkord i denne sammenheng, det er derfor grunn til å forvente debatt om TN's framtid.

På redaksjonssiden har det vært utskiftninger siden sist. Vi i redaksjonen vil få takke avtroppende redaktør Jostein Sandvik for en uvurderlig innsats gjennom mange år. Øystein R. Størkersen fungerer inntil videre som redaktør.

Framover er det nå opp til red. og ikke minst dere å gjøre ord om til handling og hjelpe oss med artikler og annonser. Vi vil også gjerne ha nye redaksjonsmedlemmer. Dette er våre ønsker for det nye året!

-GOD JUL OG ET RIKTIG GODT NYTT ÅR!

-red-

Neste nr.: Fjordtelling-rapporten, Atlasprosjektet, Debatt om selen i Trøndelag, m.m.

Frist for innlevering av stoff til neste nr.: 20. februar.

FUGL-FLY PROBLEMATIKKEN PÅ VÆRNES.

Bård Ø. Bredesen

Innledning

I forbindelse med avtjeningen av min verneplikt ble jeg engasjert til å foreta undersøkelser i forbindelse med fly/fugl-problematikken på Værnes flystasjon i tiden 28.12.83 - 28.12.84.

De fleste flyplasser blir lagt til flate områder som ofte har et rikt fugleliv. Værnes ligger ved det fuglerike utløpet av Stjørdalselva. Gode vannfugllokaliteter som Langøra, Halsøen, Sandferhus og Hellstranda omgir flyplassen. De store åkrene og gressplenene inne på flyplassen har en særlig stor tiltrekningskraft på vannfuglene i disse områdene. I løpet av undersøkelsesperioden ble det registrert 129 arter, med uvanlige gjester som havhest, ringgås, sotsnipe, polarnåke, turteldue og kornkråke. En mengde observasjoner ble gjort av sandløper, skjeand og stjertand. Stjertand, krikvand, bergirisk og snøspurv ble sett overvintrende.

Årstidsvariasjoner

Fra undersøkelsene tok til i desember 1983 og frem til våren, var det bare kråke og sangsvane som utgjorde en risiko for flytrafikken. Kråker på rullebanen ute i vest knuste blåskjell mot asfalten for at innmaten skulle bli tilgjengelig (Thingstad 1980). Et omfattende kråketrekk (2-500 ind.) berørte flyplassen morgen og kveld i vinterhalvåret, og fuglene mellomlandet ofte inne på flyplassen. Sangsvanene passerte ofte over rullebanen ute i vest og den 30.1.84 var det en "nesten-ulykke" mellom fire sangsvaner og et skolefly.

Den 5.mars begynte snøen å smelte, noe som tiltrakk opptil 300 kråker. De første trekkfuglene, stær og vipe, ankom henholdsvis 14. og 19. mars og begynte å gjøre seg gjeldende i begynnelsen av april. Mens vipe bare nådde et maksimum på 40 ind. var faren for kollisjon med stær, som ble sett i et antall på opptil 400 ind., betydelig større. Etter hvert økte også mengden av fiskemåke inne på flyplassen og etter nypløying 30.4. var det 160 ind. som forsynte seg av de store mengder mark og insekter. Etter dette stabiliserte antallet seg og 23-25 par gikk til hekking. Ved Værnes foretar ærfuglen et årlig trekk over til Østersjøen, der ca. 3000 fugler er innblandet (Folkestad og Moksnes 1970, Thingstad 1980 og Thingstad og Moksnes 1980). Store flokker på opptil flere hundre fugler kan plutselig dukke opp i lav høyde over rullebanen. Ved slike anledninger i 1984 unngikk man

ved et par tilfeller så vidt kollisjon. Det er den siste uken av april at ærfuglene opptrer særlig hyppig. Da kan flokker fly frem og tilbake i lav høyde over flyplassen store deler av dagen, før de bestemmer seg for å trekke østover og oppover dalen.

Perioden fra begynnelsen av mai til midten av juni var fuglemessig en meget rolig periode, preget av hekking for de fleste arter. Foruten fiskemåke hekket 8-10 par tjeld, 6 par vipe, 3-4 par storspove og 2 par rødstilk. En stor del av ungene som kom til verden inne på flyplassen ble merket for å finne ut kollisjonsfrekvensen for lokale ungfugler. Fuglenes høstsesong ble innledet allerede i midten av juni da voksne fiske- og hekkemåker slo seg ned på rullebanene. Som mest ble sett 50 ind. av hver art. 15.juni ble det funnet en død hettemåke, trolig etter kollisjon. I begynnelsen av juli hadde mange arter fått frem flyvedyktige unger men p.g.a. store individuelle forskjeller var det likevel mange unger som ble flyvedyktige lenge etter dette. I hele juli og august måned var det derfor ungfugler som skulle lære seg å fly. Da ungfugler verken har erfaring med hvordan de skal forholde seg til fly eller har kontroll over egen flyvning, er kollisjonsfaren særlig stor. Samtidig samlet en mengde fugler seg i store flokker som forberedelser for trekket sydover. I juli var det først og fremst måker (flere hundre) og vipper (maks. 125 ind.) som opptrådte i store flokker. I august var det i tillegg flokker av tjeld (maks. 200 ind.), heilo (maks. 35 ind.), brusfugl (maks. 30 ind.), sandlo (maks. 20 ind.), ringdue (maks. 450 ind.) og stær (maks. 300 ind.). Ofte ble flokker, særlig av måker, sett sitte på rullebanene. Fem fuglekollisjoner ble registrert i juli og august, foruten funn av to fiskemåker trolig innblandet i kollisjon. I september var det svært lite vadere og måker igjen på flyplassen. Ringduene var derimot tallrike helt frem til oktober. Foruten en flokk på 8-10 heiloer som kolliderte 2.9., var trolig både tjeld (7.9.) og hettemåke (11.9.) innblandet i kollisjon i september. En fugleart med særlig uberegnelig reaksjon overfor fly, kaia, besøkte flyplassen i flokker på opptil 55 ind. Den 13.september stoppet en flokk på minst 5000 bjørkefink opp under trekket for i to dager å drive matleting i en næringsrik rapsåker på flyplassen. Heldigvis holdt flokken seg på god avstand fra hovedrullebanen, slik at kollisjoner kunne unngås. Ellers skal det nevnes at det tidvis kunne passere store flokker av måker og stokkender over rullebanen ute i vest i august og september. Fordi store tunge fugler vanskelig kan manøvrere seg unna fly, er faren for kollisjon

med disse fuglene alltid til stede.

I november var kråka igjen som den eneste fuglen som betydde noe kollisjonsfare. For variasjoner i kollisjonsfare, antall kollisjoner og mulige kollisjoner i 1984 se fig 1.

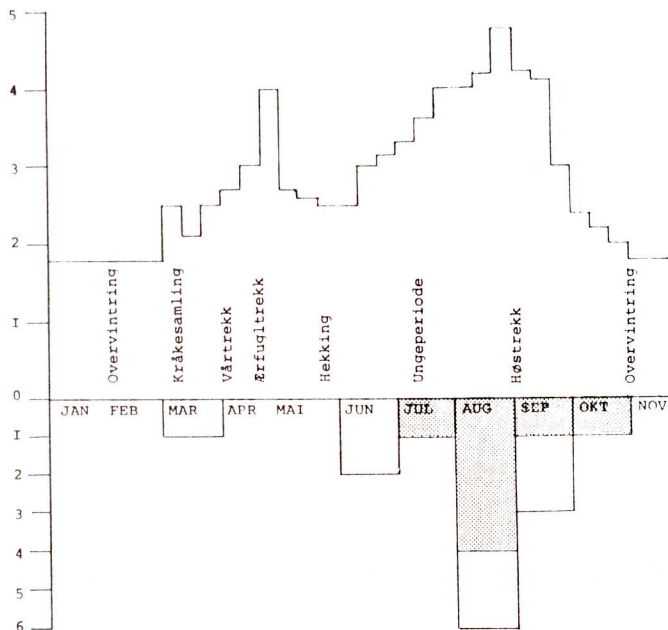

Fig. I. Kollisjonsfare øverst og antall kollisjoner (mørk søyle nederst)/ fugler funnet døde og trolig innblandet i kollisjon (lys søyle nederst). Data fra 1984. Forklaring på kollisjonsfare: 0= ingen, 1= liten, 2= moderat, 3= rel. stor, 4= meget stor, 5= stadige kollisjoner.

Aktuelle tiltak

Dersom flyvere og personalet i flytårnet fortsetter å være oppmerksom på hvilke problemer det er med fugler til de forskjellige årstider, vil neppe antallet kollisjoner øke i årene fremover. Fugleproblemene ved Værnes kan muligens reduseres betydelig ved hjelp av flere effektive tiltak. Her nevner jeg de mest viktige:

Biotopmanipulerende tiltak vil trolig gi de beste resultater. Gressproduksjon eller forbud mot all jordbruksaktivitet vil virke betydelig mindre tiltrekkende på fugl enn kornproduksjon. Ved et forbud mot dyrking av raps vil man utvilsomt redusere kollisjonsfaren betydelig, da forekomsten av fink og tildels ringdue var årsaket av denne åkeren. Da nesten alle problemfylte arter med tilhold på Værnes foretrekker kort vegetasjon (fig. 2), bør gresset aldri kuttes kortere enn 20 cm.

Bortskremming med lyd kan fuglene tilvenne seg. De aller fleste fuglene synes således ikke lenger å reagere på den fast monterte smellkanonen ute i vest. Varselskrikanlegget derimot regnes som et av de mest effektive tiltak i flytryggingen (Blokpoel 1976), og bør således komme inn i rutinemessig bruk.

Man har på Værnes planer om bygging av et modellfly med haukesilnett for å jage bort fugler fra flyplassen. Da slike forsøk har gitt gode resultater på Vancouver flyplass i Canada og andre steder (Blokpoel 1976 m.fl.).

Hensikten med skyting av fugl er å fjerne de mest plagsomme individer eller å skremme bort fugler fra flyplassen. Da ovennevnte skremmetoder trolig er langt mer effektive bør de prioriteres. Ved skyting utenfor flytrafikkområdet kan man risikere å skremme fugler inn på flyplassen og dermed øke faren for kollisjon. Skyting av fugl for minsking av selve antallet vil sjelden ha effekt da nye fugler til stadighet vil komme inn på flyplassen fra utenforliggende områder.

Et stort problem er de hekkende fiskemåkene inne på flyplassen. Faren for kollisjon med foreldrefuglene i hekketida er liten, mens faren for

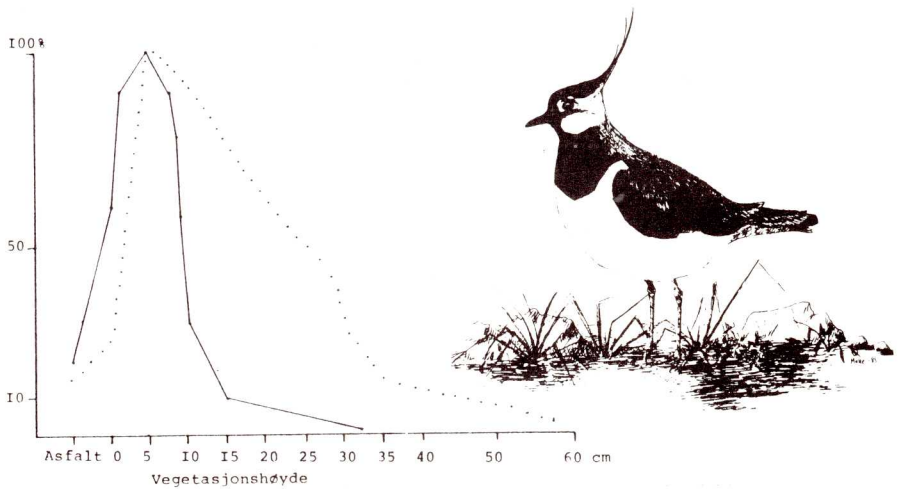

Fig.2. Biotopprioriteringskurve for henholdsvis vipe (heltrukket linje) og storspove på asfalt og ulike gresshøyder. Utreget v.hj. av materiale fra Værnes i 1984. Prosenten angir hvor godt arten liker den biotopen.

kollisjon med deres avkom utover sommeren og høsten er desto større.

For å løse problemet bør man skremme måkene i etableringstida før hekking. Dersom enkelte par likevel går til hekking kan man bruke 4% formalinløsning til å sprøyte eggene slik at fuglene fortsetter å ruge men ikke får frem unger.

Dersom fugleproblemene er svært store bør flyene lande og ta av i den baneenden med minst fugl. Flyene bør likeledes lande lenger inne på rullebanen dersom det er mye fugl ved baneenden. Besøkende jagerfly pm våren må være meget oppmerksomme på det konsentrerte ærfugl-trekket.

Ærfugl-trekket over Værnes kan utgjøre en trussel for flytrafikken
Foto: A. Hamstad.

Litteratur

- Blokpoel, H. 1976 - Bird hazard to aircraft. Clarke Irwin, Toronto
- Folkestad, A.O. & Moksnes, A. 1970 - Observasjoner av trekkende ærfugl i Trøndelag. Sterna nr. 1 1970: 9-17.
- Thingstad, P.G. 1980 - Fly/fugl-problemet ved Værnes flystasjon. Flytrygging nr. 1 1980.
- Thingstad, P.G. & Moksnes, A. 1980 - Ærfugltrekket *Somateria molissima* østover fra Trondheimsfjorden. Vår fuglefauna nr. 3 1980: 84-96.

Forfatterens adresse: Vestengveien 5, 1184 Oslo 11

FELTBESTEMMING AV UNGE JOER., FAM. STERCORARIIDAE.

Øystein R. Størkersen

Feltbestemming av unge joer (polar-, tyv- og fjelljo) har i lang tid vært betraktet som nærmest umulig. Intensive studier av fugl i felt og av museumsskinn de siste årene har nå redusert vanskelighetene betraktelig, og forefaller nå med litt erfaring å være fullt mulig. Problematikken er idag meget aktuell i og med den økte aktiviteten på havsfuglfronten. I det følgende skal jeg forsøke å peke på brukbare feltkjennetegn, detaljer i fjærdrakt, etc. er således utelatt. Opplysningene bygger vesentlig på eget feltmateriale fra inn og utland, foruten Cramp: Birds of the Western Palearctic, vol.3., og studerte skinn på den Almenvitenskapelige Høyskolen-Museet, Trondheim. Mange av de følgende karakterene er ikke bare gyldige for unge joer, men vil ofte kunne nyttes på utfargede fugler.

Generelt gjelder at de forlengede stjertfjærene hos ad. ikke finnes eller bare er dårlig synlig hos unge joer. I flukt vil polarjo være tyngre og kraftigere, med langsommere vingeslag enn de to andre. Polarjo minner i så måte ikke lite om en stor måke. De to andre artene er vesentlig spinklere. "Desverre" forekommer det stor variasjon i størrelsene mellom individene, således kan en treffe på "små" polarjo og "store" tyvjo. For å skille sikkert mellom disse artene må en derfor sjekke andre kriterier. Et brukbart skille mellom tyvjo og fjelljo, i det minste på fotografier er at tyvjo er mere framtung, mens fjelljo har tyngdepunktet lengre bak.

Fargevariasjoner forekommer hos alle tre artene, dog synes det at polarjo i voksen drakt sjelden forekommer med mørk fase. Unge polarjoer derimot opptrer ofte i mørke brune faser, faktisk er dette mest vanlig. Hos fjell- og tyvjo er derimot variasjonene større i ungfugldrakten. Det hevdes ofte at fjelljo er mere gråbrune iforhold til tyvjo, denne karakteren må behandles svært forsiktig p.g.a. skiftende lysforhold og forekomsten av lyse/mørke individer. Generelt kan en si at fargene er en upålitelig karakter hos fjell- og tyvjo, mens mørke brune joer kan indikere polarjo. Dog forekommer både lyse og mørke ungfugler av fjell- og tyvjo. Her gjelder at mørke tyvjo oftest viser utydelig tverrstrekning på flanker/buk og undergump, mens derimot hos mørke polarjo er denne tverrstrekning alltid tydelig. Det kan igjen her nevnes at lyshodete polarjo er svært sjelden, dermed kan en si at mørk hodete og tydelig tverrstripete joer er polarjo.

Kanskje den aller beste og lettest anvendelige feltkarakter er vingene hos de tre artene. Disse er tydelig forskjellig på flere punkter. Den klassiske karakteren med de hvite håndpennene på de ytterste svingfjærene er særlig lett å se (Fig.I). Hos polarjo er dessuten innerste del av svingfjærene helt hvite, dette synes i flukt som en særlig tydelig hvit halvmåne på undervingen, og bare delvis på overvingen. Tyvjo mangler denne halvmånen som hos polarjo kan være synlig på langt hold. Tyvjo viser derimot omtrent det samme antall hvite håndpenner, dvs. vanligvis 3-(4) mot 4-(5) hos polarjo. Fjelljo har hvite håndpenner kun på de 2 ytterste svingfjærene, mere sjelden gjelder dette den tredje.

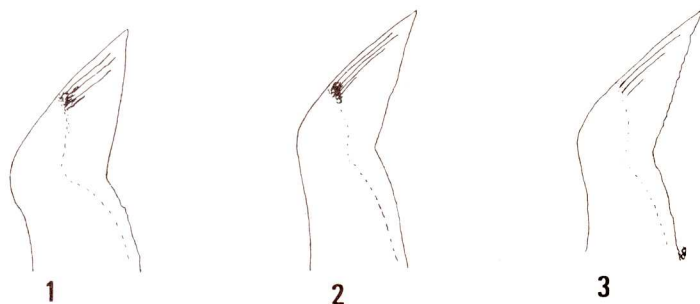

Fig.I. De ytterste svarte strekene på vingoversiden indikerer de hvite håndpennene (se teksten for forklaring) hos polarjo (1), tyvjo (2) og fjelljo (3).

En liten advarsel er også på sin plass her, da tyvjo kan ha færre hvite håndpenner og således minne noe om fjelljoens mønster. Forholdet mellom vingebredden, som målt midt på innerste arm, og stjertens lengde, eksklusive de forlengede stjertfjær, er en annen karakter som kan nyttes. Hos polarjo er stjerten lik med eller noe kortere enn vingebredden, hos tyvjo er den alltid betydelig kortere. Dette gir seg uttrykk i at polarjo er mere bredvinget enn tyvjo.

Som før nevnt er de forlengede stjertfjærene av liten verdi m.h.på ungfugl. Men for uinnvidde kan det nevnes at polarjoens brede forlengede stjertfjær er meget brede (4cm.) og stikker ca. 5-6cm. ut fra stjerten, og er lett synlig på utfargede fugler.

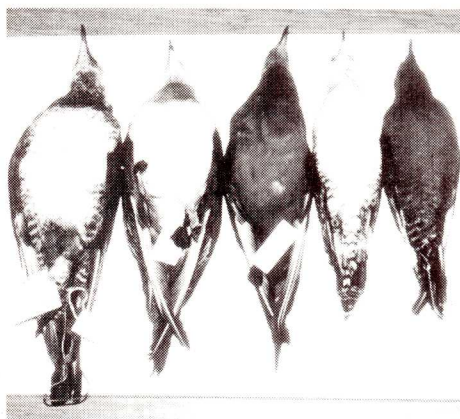
Nebbstørrelse og hodeform kan være gode skillekarakterer når en ser fuglene godt. Fig.2 viser det måkelignende og kraftige nebbet hos polarjo, faktisk er tyvjoens nebb bortimot halvparten så tykt, foruten å være noe kortere. Alle tre har svart nebbtipp. Hos fjelljo dekker den svarte nebbtippen nesten halve nebbet (40%) og er et godt skille mot tyvjo

Fig.2. Nebb og hodeprofiler hos polarjo (1), tyvjo (2) og fjelljo (3).
Merk det kraftige nebbet og hodeprofilen hos polarjo.

hvor kun spissen er svart (ytterste 25%). Fjelljo nebbet er dessuten det klart mest spinkle og korteste av de 3 artene. Hodeprofilen er forskjellig mellom polarjo og de to andre artene (se Fig.2).

Benfargen varierer sterkt hos alle artene fra svart til hvitaktig, benfargen er følgelig ingen god karakter.

Fra venstre: Polarjo ad., tyvjo lys og mørk ad., fjelljo lys og mørk juv.

Polarjo juv., legg merke til kraftig tverrstreking på gump, kroppssider og undervinge. Grandefjæra okt.-85. Foto: Ø.R. Størkersen.

VÅRTREKKET I GAULOSEN 1985.

Einar Hugnes og Terje Nordvik

Gaulosen i Trondheim og Melhus kommuner ble av undertegnede våren 1985 besøkt 20 ganger i perioden 24. mars til 2. juni. I denne artikkelen vil vi forsøke å sammenligne 1985 med vårtrekket tilbake til 1973. Gaulosen er et viktig område for ande- og vadefugl under trekket både vår og høst. Store deler av området er nå fredet som naturreservat og landskapsvernområde. Det er fri ferdsel i område med unntak av Storøra som har ferdselsforbud i hekkesesongen.

Metoder:

Turene har hatt en varighet av en til to timer. Ved de lengste oppholdene har det vist seg at observasjonene har blitt mest omfattende. Det har videre vært best med besøk tidlig om morgenen eller sent på kvelden, likeledes et par timer etter flo sjø. Vi har stort sett observert fuglelivet fra Øvsand sida. Bruk av teleskop har vært en nødvendighet.

I et område noen hundre meter nedenfor Udduvoll bro, har vi hatt noen interessante observasjoner. Disse er markert med en \$.

Tabellen:

Viser når trekkfuglene ankom Gaulosen våren 1985. Vi har også funnet fram fra eget materiale tidligste ankomst i perioden 1973-1984. Tabellen inneholder også en rubrikk for største antall individer sett på en gang våren 1985.

Arter som storlom, grågåås, knekkand og stjertand ble ikke sett av oss våren 1985 og er derfor utelatt fra tabellen. Vi har også unnlatt å ta med de vanligste måke- og småfuglene.

Observasjoner våren 1985:

Nedenfor følger en oversikt over våre observasjoner i Gaulosen våren 1985. Vi har også inkludert noen arter som har tilhold i området hele året eller deler av året. Noen av de vanligste artene har vi utelatt.

Smålom: Arten ble sett 3 ganger, siste gang 19.5., 1 ind.

Gråhegre: Bare 2 obs. foreligger, 30.4. og 19.5., 1 ind.

Sangsvane: 25 ind. holdt til i osen 24.3.

Kortnebbgåås: 7 observasjoner: 3 ind. 11.5., 88 ind. 16.5., 40 ind. 19.5., 140 ind. 26.5.\$, 156 ind. 26.5., 3 ind. 28.5. og 4 ind. 31.5.

Kanadaqås: Småflokker ble sett hele våren med max. 20 ind. 28.4.

Gravand: Ble sett bare en gang. 3 ind. i osen 23.4.

Brunnakke: Sett i varierende antall utover våren. 50 ind. II.5. var spesielt høyt.

Snadderand: Antakelig vårens høydepunkt. Et par ble sett første gang 2I.4. De holdt særlig til i området mellom Storøra og Øysand sida, og kunne studeres på relativt kort avstand. Svært mange benyttet da også anledningen til å studere denne for oss sjeldne arten. Observasjonen er ennå ikke behandlet av LRSK. Snadderand er sett en gang tidligere i Gaulosen: Ett par I.6.80 og en hann I.6.80 (TN supplement I-I982).

Krikkand: Over 20 ind. ble sett flere ganger i slutten av april og i begynnelsen på mai. Etter I5.5. sank antallet betydelig.

Stokkand: Sett ved de fleste besøk. 300 ind. 23.4. var det største antall vi talte. Fra tidlig i mai sank antallet betydelig.

Skjeand: Kun en obs.: 2 hanner II.5.

Toppand: Arten hadde en markert topp rundt midten av mai. I8 ind. I6.5.

Bergand: 2 til 4 ind. ble sett flere ganger. Holdt særlig til i området mellom Storøra og Øysand.

Ærfugl: Vanlig tidlig i april. Kun to obs. fra mai.

Havelle: Vanlig i april -mai, antallet sank betydelig etter 24.5.

Svartand/Sjøorre: Flokker på I0-20 ind. opptrådte særlig i slutten mai.

Kvinand: Blir ofte sett i Gaulosen i små flokker. Ingen obs. etter I6.5.

Siland: Vanlig hele våren. Største antall var I8 ind. 28.5.

Laksand: Først observert mot slutten av mai med max. I8 ind. 26.5.

Tjeld: Opptrer i stort antall, ofte med I00 ind i april og mai.

Dverglo: 3 observasjoner ved Udduvollbro, 2 ind. 26.5., 3 ind. 28.5. og I ind. 3I.5. Hekkeadferd ble observert, men ingen reir funnet.

Sandlo: I siste del av mai kunne flokker på over 20 ind telles.

Heilo: To observasjoner. 20 ind. 28.4. og 5 ind. I6.5.

Vipe: Ble sett istort antall i april. I mai ble kun I-4 ind. sett.

Temmincksnipe: To obs. fra selve osen. 8 ind. 28.5. og 3 ind. 3I.5. II ind. ble sett ved Udduvoll bro 26.5.

Myrsnipe: Etter II.5. kunne vi telle småflokker av denne arten.

Brushane: Etter II.5. kunne denne arten sees regelmessig. Selv den 23.6. holdt I5 ind. til i osen.

Enkeltbekkasin: I siste halvdel av april og tidlig i mai kunne vi skremme opp I-2 ind.

Svarthalespove: I ind. hadde tilhold i Gaulosen og ved Udduvoll bro 26.5. Observasjonen er ennå ikke behandlet av LRSK. Svarthalespove er tidligere sett minst 2 ganger i Gaulosen bl.a. 3 ind. våren I983.

Småspove: På obs.: 4 ind. 6.5., 2 ind. II.5. og 5 ind. I6.5.

Storspove: En vanlig art i området hele våren.

Rødstilk: Opp til 10 ind. var vanlig å se i mai og ut forsommeren.

Gluttsnipe: I til 4 ind. sett flere ganger i hele mai.

Strandsnipe: Sett bare 3 ganger i selve osen iløpet av våren.

Polar/Grønlandsmåke: I ind. av denne sjeldne måkearten ble sett 16.5.

Fra tidligere foreligger minst 5 obs. av artene. Obs. enne ikke behandlet av LRSK.

Makrell/Rødnebbterne: Disse to artene ble sett etter 16.5.

Art	Arilomst 1985	Tidl.ank.1973-85	Max. 1985
Smålom	30.4.	30.4.85	2 30.4.
Kortnebbgås	11.5.	11.5.85	156 26.5.
Gravand	23.4.	10.4.83	3 23.4.
Brunnakke	21.4.	5.4.82	50 11.5.
Snadderand	21.4.	21.4.85	2 21.4.
Krikkand	14.4.	5.4.82	45 11.5.
Skjeand	11.5.	11.5.85	2 11.5.
Toppand	23.4.	23.4.85	18 16.5.
Bergand	29.4.	1.4.79	4 5.5.
Tjeld	24.3.	2.3.74	200 30.4.
Dverglo	26.5.\$	26.5.85 \$	3 28.5.\$
Sandlo	28.4.	25.3.73	28 24.5.
Heilo	28.4.	28.4.85	20 28.4.
Vipe	31.3.	9.3.75	85 21.4.
Temmincksnipe	26.5.\$	15.5.83	11 26.5.\$
Myrsnipe	16.5.	8.5.80	25 24.5.
Brushane	11.5.	30.4.84	18 26.5.
Enkeltbekkasin	21.4.	21.4.85	3 5.5.
Svarthalespove	26.5.	26.5.85	1 26.5.
Småspove	6.5.	6.5.85	5 16.5.
Storspove	14.4.	4.4.82	9 29.4.
Rødstilk	6.5.	24.4.83	40 11.5.
Gluttsnipe	30.4.	30.4.75/85	4 11.5.
Strandsnipe	21.4.	21.4.85	15 26.5.\$
Polar/Grønlandsmåke	16.5.	16.5.85	1 16.5.
Makrell/Rødnebbterne	16.5.	15.5.83	30 19.5.

\$ = ved Udduvoll bro.

Konklusjon:

Det å besøke et og samme område i en periode kan gi en god oversikt over fuglelivet. Våre observasjoner fra Gauløsen våren 1985 skulle således kunne gi et bilde av vårtrekket i dette området. Av tabellen går det fram at for 13 arters vedkommende er første observasjonen våren 1985 den tidligste i perioden 1973-85. Dette tross for mye dårlig vær og lave temperaturer. Vi velger derfor å trekke den konklusjon at vårtrekket i 1985 hverken var spesielt tidlig eller sent, selv om det finnes klare unntak. Til slutt vil vi få takke familiene våre som også denne våren har tillatt oss å dyrke hobbyen vår.

Litteratur:

Lorentsen, S-H og Bangjord, G. 1982. Ornitologiske registreringer i Gauløsen, Melhus og Trondheim kommuner 1975-1981. Trøndersk Natur Supplement I.

LITT OM UGLER I TRØNDELAG 1985.

Georg Bangjord

En usedvanlig stor gnagerbestand i store deler av Trøndelag har ført til et meget godt år for våre gnagerspesialister. Haukugla er kanskje den uglea som man lettest oppdager ved redet, da den varsler ofte på lang avstand og er meget aggressiv ved redet. Derfor er også mange haukugler registrert hekkende i år. Bare i Røros/Ålen distriktet hvor haukugla normalt ikke hekker, ble et 30-tals par funnet (Jon Østeng Hov, Øystein Nyrønningen -Ålen, Øyvind Lunde, Arne Kron -Røros og Geir Lasse Aune -Trondheim). Da de store mengdene med haukugler ikke kunne finne nok typiske yngleplasser, ble mange kvistreir (kråkereir) tatt i bruk både i ren fjellbjørkeskog og i blandingsskog. Flere par ble også funnet i perleugle og kvinandholker, som er noe uvanlig da haukuglene helst vil se ut under rugingen. Et haukuglepar som hekket nede i toppen av en hul stubbe ved stien til Ljøsnavollen i Femundsmarka, hadde 4egg og 2 nyklekte unger den 19.juni. Som nabo bare 30 cm. under haukuglereiret hadde et rødstjertpar reir med min. 4egg i et spettehull. Naboforholdet så ut til å være meget godt, da begge parter nærmest kranglet om å jage oss som forstyrret dagliglivet i tomannsboligen. Bare ca. 70m. fra stubben lå en tårnfalk og ruget på 6egg i et ravnerede og bare 150m. videre hekket et jorduglepar. Litt av et borettslag!

Den store gnagerbestanden ga stort utslag på kullstørrelsen og tettheten hos de fleste gnagerspesialister. De tidlighekkende parene så ut til å legge et gjennomsnittlig større kull enn de som startet senere. Om det skyldes større gnagerbestand tidlig i sesongen eller uerfarne ungfugler er uvisst. Kan nevne eksempler på store kull, stor tetthet og sen og tidlig hekkestart. Innen et område på 4-5 km² ved Sålesætran i Sørli ble 5 par haukugler, 1-2 par jordugle og et par perleugle registrert. I dette området hadde tre av haukuglene kull på 6,9 og 9. Sekserkullet var faktisk ferdig lagt 5 april og et av nierkullene hadde 7 egg same dag. Av andre store kull kan nevnes at et haukuglepar hadde II egg i Røros-traktene (G.L.Aune p.med.) og et jorduglekull på hele 13 ifølge O.I. Wullum. Flere flyvedyktige haukuglekull ble sett på flere plasser i første uken av juni, mens andre lå ennå på egg til midten av juni. Jordugla var svært tallrik og ble sett og hørt i vårspill nesten overalt i myr og fjelltraktene i sør- og sørøstlige deler av Sør-Trøndelag og i Lierne. Da jordugla ikke er så lett å registrere hekkende ble kun et titalls hekkefunn gjort i disse traktene, men man kan regene med at hundrevis hekket i Trøndelag i år. På gode lokaliteter hekket flere par

(2-3 par). Da flere par hadde etablert seg på utradisjonelle lokaliteter høyt til fjells o.s.v. sier det seg selv at det må være godt med gnagere og kanskje trangt om de typiske jorduglelokalitetene.

Perleugla hekket også i meget store antall. I allefall ble det mange hekkforsøk i opphengte kasser, men p.g.av den store mårbestanden ble ca. 80% av alle kull ranet. I enkelte tilfeller ble også voksenfuglen tatt av mår. Men i allefall et par berget fram sine små da de var så lure å plassere reiret i en ventil i huset til P.Vold på Enodden i Budalen. Også hos perleugla var det variasjon i hekkstarten. Et par hadde lagt to egg den 24 mars og hadde flyvedyktige unger i mai, mens andre lå på egg i slutten av mai. De aller fleste hadde ferdiglagte kull i midten av april. Totalt ble omkring 100 reirunger og et titalls voksne ugler merket i år.

Kattugla hadde et normalt år, ingen usedvanlig store kull ble registrert. Stort sett fire egg ble lagt, mens noen hadde bare 2 egg (ett åringer i to tilfeller). Flere kattugler ble også ranet av mår, men ikke i like stort omfang som for perleugle. Minimum 30 par forsøkte seg på hekking i holkene til G.L.Aune og undertegnede. Holkene henger stort sett i løvskogslirer i Orkdal, Gauldal, Stjørdal, Byneset og langs Nidelva. De aller fleste hadde ferdiglagte kull i siste uken av april. Ved Nidelva hadde et par to flyvedyktige unger i første uken av mai, mens andre fremdeles lå på egg. Opp imot 40 reirunger og noen voksne ugler ble merket i år. Noen artige gjenfunn kan nevnes: En reirunge som ble merket i Stjørdal i fjor, ble i år funnet hekkende med to unger i en kasse ved Trondheim. En annen reirunge som ble merket ved Udduvoll bro i fjor, ble funnet hekkende i en kasse ved Hovin, Gauldal i år. Ellers ble en reirunge fra Byneset, merket i 1983 funnet hekkende bare ca. 1 km. fra merkestedet. Spurveugla er ikke lett å registrere p.g.av sin lille størrelse og det anonyme levesettet. Men et par hadde i allefall vellykket hekking på en noe uvanlig biotop på Byneset. Reiret lå i et gammelt tretåspetthull i et bergfurutre på en åskam i en glissen gran-furuskog (Ø. Solberg p. med). Hornugla er heller ikke så lett å registrere. Den enklestemåten er å ferdes ute i blandingsskog ved vann og vassdarg ved kulturlandskap på senkvelden eller natta i midten av juni. Da kan den karakteristiske heilolignende tiggelåten hos ungene høres på lang avstand. Et par hadde i år vellykket hekking ved Botn i Rissa (N.Kammen p.med.). Selv om en nær ærmest sjelden ser eller hører hornugla er den vanlig stort sett i hele Trøndelag Den ertil og med funnet hekkende i ren bjørkeskog og i furuskog i Femundsmarka (J.Ø.Hov p.med.). Drar man ut i den rette tiden på juni

vil en virkelig få inntrykk av dens tetthet. I enkelte år kan faktisk 3-4 par hekke innen at svært begrenset område.

Spurveugle. Foto: Ø.R.Størkersen. Jordugle. Foto: G.Bangjord.

Ingen Snøugler er funnet hekkende i Sør-Trøndelag i år tross bra forekomst av smånagere. Derimot har flere par hekket i grensetraktene i Nordland. Ifølge flere turfolk og lokalfolk i fjellstrøkene er arten observert flere steder i vår. Ikke så sjelden blir lyse jordugler kalt snøugler av uerfarne folk. En voksen jordugle som var utrolig lys, nærmest gråhvit ble observert ved Øyungen i år.

Hubroen er fremdeles i fåtall. Selv om det spores en oppgang flere steder i landet. Den er hørt og sett flere steder i innlandet i år, uten at det er lett etter hekkinger.

Til slutt vil jeg oppfordre alle dagaktive fuglevenner til å ta seg noen nattlige tokter, da helst utover våren. Det er alltid spennende å lytte etter ugler, det gir deg også greie på hvor en kan finne dem på dagtid. Skulle noen ha artige opplevelser med ugler er jeg interessert i å høre om det. Eller en kan selv skrive om det her i TN.

RINGGÅS I TRØNDELAG.

Arild Espelien og Øystein R. Størkersen

På bakgrunn av de mange observasjonene av ringgås i 1984 (tab.I) vil det være av interesse å summere opp alle observasjoner av ringgås i Trøndelag (tab.2). Som vist er det kjent ialt ca. 20 observasjoner fra Trøndelag, syv av disse stammer fra høsten 1984. Av tabellene går det fram at underartsbestemte fugler alle har blitt henført til den mørkbukete underarten (*Branta bernicla bernicla*).

Raser, utbredelse og trekkveier.

Ringgås deles vanligvis opp i tre underarter:

1. *Branta bernicla bernicla* - såkalt østlig rase med mørk bukfarge.

Hekker fra Novaja Zemlya og langs kysten av Sibir. Høsttrekket foregår fra hekkeplassene via Finskebukta og svenskekysten til vinteroppholdsplassene i Danmark, Vest-Tyskland, Nederland og Storbritannia.

2. *Branta b. hrota* - såkalt vestlig rase med lys bukfarge. Hekker i to adskilte populasjoner: 1. på Svalbard og Frantz Josefs Land og 2. på Grønland og NØ-Kanada. Høsttrekket som sjelden berører vårt land går trolig fra Svalbard og Frantz Josefs Land. Fra N-Norge går trekket stort sett over åpen sjø, men fra Vestlandet og særlig på Jæren foreligger det mange observasjoner av enten forbiflyende eller rastende individer. Trekket går til vinterplassene i Danmark og Storbritannia.

3. *Branta b. nigricans* - karakteriseres med en lys buk og kraftig hvit halsring. Hekker fra Ø-Sibir og i Alaska. Denne underarten er ennå ikke påvist i Norge, mens fra Europa ellers foreligger det ca. 50 observasjoner (van den Berg 1984), og fra Sverige er den nylig sett 2 ganger (Ullmann 1985).

Skille mellom ad. og juv. i felt.

Letteste skille er at hos ungfuglene (juv.) er de store dekkerne hvitkantet. Dette synes som hvite halvsirkler på ryggsiden. Voksenfuglene (ad.) mangler fullstendig denne karakteren.

Finnes vestlig ringgås i Trøndelag?

Ennå foreligger det ingen observasjoner av den lysbukete hrota underarten hos oss, men det skulle være nærliggende å forvente slike fugler på kysten m.h.på trekkveiene ute i havet. Av alle observasjoner inne i Trondheimsfjorden var alle av den mørkbukete underarten, mens av kystobservasjonene er det få som er underartsbestemt. De manglende observasjoner av lysbuket fugl på kysten kan også skyldes lav observasjonsaktivitet.

Oppfordringen må derfor bli å legge mere vekt på å underartsbestemme ringgås.

Avslutningsvis vil vi få takke LRSK-Sør-Trøndelag for ringgås opplysninger, og alle personlige bidragsytere.

Tab.I. Observasjoner av ringgås i Trøndelag i 1984.

Tidspkt.	Antall	Underart	Sted
September	8 ind.	-	Tautra
30.9.	5ad. + 2juv.	Østlig	Gaulosen
30.9.	Iad.	Østlig	Stjørdal
I.I0.	Ijuv.	-	Stjørdal
28.I0.	Iad.	Østlig	Tautra
oktober	flere	Østlig	Sistranda
4.II.	Iad.	Østlig	Stjørdal (funn.død)

Ringgås, underart hrota. Foto: Ø.R. Størkersen.

Tab.2. Alle observasjoner av ringgås i Trøndelag t.o.m. 1982.

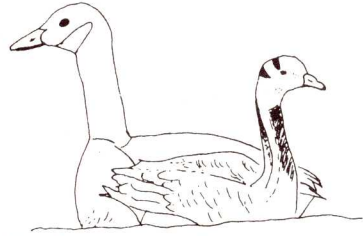
Tidspkt.	Antall	Underart	Sted	Observ.
I7.6.I903	II ind.	-	Hitra	Haftorn 1971
28.I0.I970	I ind.	-	Halten	T. Støen
I5.9.I973	55-60 ind.	-	Grandefj.	O. Frengen T. Bollingmo
II.5.I974	6 ind.	-	Gaulosen	G.Bangjord N. Kammen S-H. Lorentsen
II.I0.I974	I ind.	østl.	Finnværet	O. Frengen N.Røv
25-30.I0.I976	4 ad.+7 juv.	østl.	Rissa	S-H. Lorentsen O. Rygh E. Thoresen
2I-25.7.I978	I ind.	-	Røyrvik	O. Frengen Ø. Spjøtvoll
3.II.I979	I juv.		Klingsund	G. Bangjord A. Kammen E. Lie
7.-8.II.I98I	I juv.	østl.	Buvika	Ø. Størkersen Ø. Albu
I4.II.I98I	I ad.	østl.	Grilstad	Ø. Størkersen
I6.I0.I982	I juv.	østl.	Grandefj.	Ø. Størkersen

Litteratur:

- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget. Oslo. 862s.
 Ullmann, M. 1985. Ostsibirsk prutgås Branta bernicla nigricans
 anträffad i Falsterbo. Anser 24:33-38.
 van den Berg, A.B., Lambeck, R.H.D. & Mullarney, K. 1984. The occur-
 rence of the "Black Brant" in Europe. British Birds 77:458-465.

SMÅSTYKKER

STRIPEGÅS PÅ GAULOSEN HØSTEN 1985.

Terje Nordvik

Det er iet par tidligere artikler i Vår Fuglefauna og Trøndersk Natur blitt hevdet at kanadagåsflokkene på Gaulosen virker tiltrekkende på andre gåsearter (D.O.Bollingmo VF 4/80 og E.Hugnes TN 4/84). Undertegnede har ved flere anledninger de siste årene sett ulike gåsearter iforbindelse med kanadagjess. Den siste i rekken av slike observasjoner ble gjort I.9. og dreier seg om et eks. av stripegås. Denne meget karakteristiske arten holdt til i en flokk på 320 kanadagjess, ca. 400 m. nedenfor Udduvoll bro, Øysand.

Iflg. litteraturen hekker den i stort antall i Mellom -Asia og overvintre i store flokker i India. Den er ført opp som B-art i den norske fuglelisten, dvs. at det høyst sannsynlig dreier seg om en rømt parkfugl. Stripegås er hovedsaklig skittengrå med karakteristiske mørke felt og striper på hals, nakke og hode. Vi prøvde å lokke gåsa på rimelig fotohold med brødsmler. Den kom da mot oss, men returnerte da den oppdaget at den var alene.

Teorien om at kanadagjess adopterer andre gåsearter på Gaulosen ser ut til å være gyldig. Et apropos kan det være til ornitologene om å være på vakt ved optelling av kanadagjess på Gaulosen.

Stripegås. Follsjøen juli 1985. Foto: Erlend Enger.

ALDRI KJEDELIG PÅ NOF-TUR!

Øystein R. Størkersen.

Eller hva?, etter oppmøte å dømme på NOF-ST's turer skulle en ofte tro det motsatte. Følgende skulle kaste lys over hva en kan oppleve på et ofte "gørrkjedelig" ekskursjonsmål som Gaulosen. Denne ekskursjonen gikk lørdag 12.10.85., med privatbiler til Gaulosenområdet. Oppmøte var på kun 7 ivrige sjeler, alle andre holdt seg vel hjemme enten p.g.a. været (som vanlig regn og +6°C) eller p.g.a. at ekskursjonsmålet var for kjedelig?

Etter oppvarming i Buvika kl. 0900 med et 500-tals stokkender og piskregn dro vi over til Øysand. 150 vipper og 8 heilo inne på åkrene var ikke så verst. Bedre ble det med 26 kortnebbgjess, vel 800 canadagjess og turens clue: en stripegås! Hm dette begynner å ligne på noe!

En av turens deltagere kunne her berette at en stripegås (trolig den samme) hadde hatt tilhold i Foldsjøen, Hommelvik II.7., og at denne var særlig tam. Artig var det også å registrere 6 myrsnipper som søkte næring i stubbåkrene, i sannhet et uvanlig syn hos oss. Vel over kl. 1000 dro vi bort til selve osen, vel 20 myrsnipper og 500 ærfugl til ble loggført. Artig var det også med 6 heippiplerke, nei vel 20 ble det etter hvert. Men stopp! hva var det? gråspurv her i graset? Tartarpiplerke! Full alarm og nye kryss i boka! For ordens skyld: Dette var annet funn i Sør-Trøndelag, første kom på Halten-turen for nøyaktig et år siden.... Så dro hele gjengen i II-tida tilbake til Trondheim og forestående pakking av nr. 3 av Vår Fuglefauna. Underveis gikk praten livlig om ønskede kryss, bl.a. ble nøttekråke nevnt iforbindelse med invasjonen i Sørliche-Skandinavia, som forøvrig var den beste på 15 år. Nøttekråke ble da også årsak til neste twitch på Øvre Singsaker. Et nydelig eksemplar av arten flakset rundt om i en cembrafur! Etter bladpakkingen ble dagen avsluttet med en gråspett i Leangenbukta. Kjedelig?.....

Obs! på Lade
sport
for bil og fritid til lavpris

HEKKENDE DVERGFALK PÅ BAKKEN I TRØNDELAG.

Under en fjelltur i Vigelsjøtraktene i forbindelse med atlasarbeide i sommer, ble et dvergfalkpar høyst sannsynlig funnet hekkende på bakken. "Redet" lå i et lavt einer-bjørkekratt godt over tregrensa i en slak nordvendt skråning opp fra Røsjøen, 920 m.o.h. (UTM 32V PQ 523 630).

Da Mette Skåle og undertegnede kom gående langs nordsiden av Røsjøen den 19.juni lettet en dvergfalk-hunn opp fra et belte av kratt. Falken begynte å fly rundt oss og varslet. Da forstod vi at dette kanskje dreide seg om en bakkehekkende dvergfalk og startet letingen etter et evt. reir med en gang. Mens vi lette kom hannfuglen også varslende. Vi fant best å ikke forstyrre det engstelige paret mer, og forlot stedet etter 3-4 minutters leting i krattet uten å ha funnet noe annet enn noen falkedun. Selv om ikke redet ble funnet kan en si ut ifra adferden hos falkene med sikkerhet at paret hekket i skråningen. Bakkehekkende dvergfalk er ikke nevnt hos Haftorn (1971). Derimot ble et dvergfalkrede med 5 egg funnet på bakken i en slak skråning i ren bjørkeskog ved Nattvann, Finnmark av Svein-Håkon Lorentsen og undertegnede sommeren 1981. (Lorentsen 1983). Ellers hekker dvergfalken vanlig på bakken i lynchheier i Rogaland og trolig langs vestkysten (Red. Vår Fuglfauna anmerkn.). I Storbritannia hekker ifølge Cramp (1980) 74% på bakken (n.= 159), da vel og merke i lynchheimråder.

Litteratur: Cramp, S (red.) 1980: The birds of the eastern Palearctic. vol.2. Oxford.
Haftorn, S 1971: Norges Fugler. Universitetsforlaget, Oslo.
Lorentsen, S-H 1983: Sjelden reirplassering for dvergfalk.
Vår Fuglefauna I-83. s.48.

Georg Bangjord

OPPROP!

Vårtrekket 1985: Alle førstegangsobservasjoner ønskes fra Trøndelag.

Den store gnagerbestanden i Trøndelag i år har ført til mange observasjoner av myrhauk. Undertegnede ønsker å samle alle observasjoner for en artikkel i TN.
Sendes: Georg Bangjord, Øvre Møllenbergt. 49, 7000 Trondheim.

OPPROP!

SIBIRNØTTEKRÅKENE har vist invasjonstendenser i Trøndelag høsten 1985. Med tanke på en oppsummering her i TN vil det være ønskelig at alle observasjoner blir overlevert, enten pr. brev, på NOF/ST's møter eller på tlf. 07/92 15 20.
Øystein R. Størkersen, Devlesvingen 5A, 7000 Trondheim.

FOTOHJØRNET

Fuglene i forige fotohjørne bød vel ikke på videre problemer for de fleste. Gåsa på s. 61 kjennes på den gul-kvite ringen rundt øyet. Det er kun dverggåsa som har dette, og da denne mangler det hvite pannebleset er det en ungfugl. Ellers mangler ungfuglene de mørke flekkene på buken. Det kvite pannebleset til de voksne strekker seg oppover mellom øynene, i motsetning til hos tundragåsa, der det går opp til framkant av øynene.

Vadefuglen på s.62 er en rødstilk, noe som har vært lett å se på et fargefoto. På bildet kan den forveksles med grønnstilk og skogsnipe, men disse har større kontrast mellom den mørkere oversiden og hvite buken. De har renere kvit underside og mer regelmessige lyse prikker på ryggen.

Hvilken art er dette?

Svar kommer neste gang.

SISTE NYTT

Denne høsten har det vært invasjon av flere arter i Trøndelag. I løpet av oktober ble det gjort flere observasjoner av nøttekråke. Ett individ ble sett ved flere anledninger i Trondheim i området Singsaker - Rosenborg. De fleste er sett i Gaulosen med opptil 5 ind. den 22/10. Ellers er 1 ind. sett ved Stråsjøen i Selbu, Flakk i Trondheim, og trolig i Leksvik. Stjertmeis har opptrått tallrikere enn vanlig. Polarjo har også vært tallrik i siste halvdel av oktober; med 8 ind. i Gandefjæra 21/10, 1 - 2 ind. flere steder innover Trondheimsfjorden, særlig omkring Trondheim. Ved Frøya var den særlig tallrik.

Av andre arter må nevnes: En tartarpiplerke i Gaulosen 12/10, 1 ind. stripegås samme sted siden 4/10, 1 ind. turteldue ved Årsøya i Selbu 10/9, 1 ♂ stellerand ved Ranheim 8/9, 7 ind. tundragås i Gandefjæra 21/10, 1 voksen ♂ brilleand ved Malvik siden 24/10. Ved svanetellingene 10/11 ble det sett 345 sangsvaner i området Høylandet - Snåsavatnet - Leksdalsvatnet. Dette er normalt antall på denne

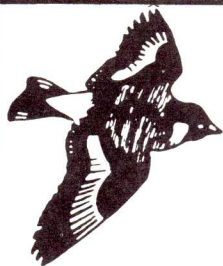
tiden, men det var kun knapt 10 % ungfugl noe som er det minste som er registrert til nå. Det ble ellers sett en gråstrupe dykker på Høylandet og store antall bergand.

Det er ennå få personer som melder fra om sine observasjoner, så vi ber om bedre respons. De mest spesielle observasjonene blir også sendt til SISTE NYTT i Vår Fuglefauna. Kontaktperson: Jostein Sandvik, tlf.:07-513249

Adr.: Øvre Møllenberggt. 49, 7000 Trondheim.

8 Polarjo i Grandefjæra okt. 1985. Foto: Ø.R. Størkersen.

FUGLEMAT

Utefuglfrø 1/2 kg	kr. 7,50
2 1/2 kg	kr. 36,00
5 kg	kr. 68,00
Meisekuler: små	kr. 4,00
store	kr. 15,00
Meiseringer	kr. 10,50

Alt i utstyr til:
HUNDER, KATTER, TROPEFUGLER OG TROPEFISK

LEÜTHENS *frøhandel* A/S

Dyrehagen, Kongens gt. 49, 7000 Trondheim - Tlf. 07 - 52 63 09

ANNONSE

TIL ALLE FUGLEINTERESSERTE I NORD-TRØNDELAG!

Bli medlem av NOF avdeling Nord-Trøndelag du også. Dette gir deg anledning til å følge med på hva som skjer på fuglefronten i fylket vårt gjennom rundskriv, medlemsmøter, ulike aktivitetstilbud, ekskursjoner, kurser m.m.; - og så mottar du 4 nummer av medlemsbladet vårt TRØNDESK NATUR i året. Alt dette får du for 40 kr. som senior (over 18 år) og for 25 kr. som junior (under 18 år). Send inn din innmelding til:

NOF avd. Nord-Trøndelag
Postboks 28
7035 Moøholt
Postgiro: 3 89 38 80

ANNONSE

TIL ALLE FUGLEINTERESSERTE I SØR-TRØNDELAG!

Norsk Ornitologisk Forening Sør-Trøndelag tilbød alle medlemmer i 1984 bl.a.:

- 8 medlemsmøter med populære foredrag, konkurranser og sosialt samvær.
- 15 ekskursjoner til ulike deler av Trøndelag.
- Foreningen organiserte medlemsaktiviteter som bl.a. atlasarbeid (hekkeregistreringer), sjøfugltellinger og ringmerking.

Alle medlemmer mottok rundskriv foran hvert møte med orientering om møtene og andre aktiviteter, foruten årlig 4 nummer av medlemsbladet Trøndersk Natur.

Dersom dette er noe for deg er du velkommen som medlem. Innmelding skjer ved innbetaling av kr. 30.- som junior (under 18 år) eller kr. 40.- som senior til:

NOF avd. Sør-Trøndelag
Postboks 139, 7001 Trondheim
Postgiro: 3 10 39 91

KREDITKASSEN SLANKER SKATTEN DIN

Sparing med Skattefradrag gir lånerett og opptil kr. 3.200,- i årlig skattefradrag

Oppretter du Sparing med Skattefradrag kan du trekke fra kr. 1.600,- i skatteklasser 1 og kr. 3.200,- i skatteklasser 2 hvis du sparer maksimalbeløpene på henholdsvis kr. 4.000,- og kr. 8.000,- (inklusive evt. livsforsikringspremier).

Du kan spare mindre også - det bestemmer du selv. Da blir fradragsbeløpene endret tilsvarende. For tiden gir vi 8% rente på beløp inntil kr. 30.000,- og på alt over kr. 30.000,- får du for tiden 10% rente.

Et godt tips er å la oss trekke et fast månedlig beløp av f.eks. K-kontoen (lønnskontoen) din. Da vil du nesten ikke merke at du sparer.

NÅ OGSÅ MED LÅNERETT!

Lånebeløpet beregnes ut fra hvor mye du har opptjent i renter på kontoen din. For tiden er multiplikatoren 25 ganger rentebeløpet (opptjent rente \times 25 = lånebeløpet). Lånerett får du først etter 3 års sparing. Det totale lånebeløp under bankens spareordninger med lånerett vil normalt være kr. 600.000,-. Låntaker må kunne dokumentere tilbakebetalingsevne.

SLIK KAN DU DISPONERE INNSKUDDENE PÅ SMS-KONTOEN DIN.

Etter 3 år kan du disponere dem til egen bolig, etter 6 år til fritidsbolig, og etter 10 år kan du disponere dem til hva du vil.

EKSTRA GUNSTIGE REGLER FOR DEG OVER 58 ÅR.

Da kan du nemlig oppnå kortere sparetid, siden hvert år etter fylte 67 år teller 2 år i sparetid.

Hvis du utnytter skattefri bank sparing fullt ut, er det altså ikke småtterier du kan sitte igjen med etter 10 år: Du kan ha sluppet å betale kr. 32.000,- i skatt, og kan ha tjent kr. 52.454,- i renter. I tillegg har du mulighet til å få låne opptil kr. 600.000,-. Vil du vite mer, kom innom for nærmere opplysninger.

 **KREDITKASSEN
FISKERNES BANK**
- sparing med skattefradrag

BLAD I
POSTABONNEMENT

TN Postboks 1719
Rosenborg
7001 Trondheim

TRØNDERSK NATUR SUPPLEMENT er en publikasjonsserie som tar sikte på å gjøre tilgjengelig for publikum arbeider som er for store til at de kan gå inn i "modertidsskriftet" TRØNDERSK NATUR uten videre. Rapporter fra faunistiske og botaniske undersøkelser er vanligvis av en slik karakter, men også andre typer av stoff vil være aktuelle.

Supplementene vil komme ut uregelmessig, avhengig av stofftilgangen, og må kjøpes hver for seg. De vil bli kunngjort i TRØNDERSK NATUR - og prisen vil bli oppgitt i hvert enkelt tilfelle.

Manuskriptet til TRØNDERSK NATUR SUPPLEMENT sendes til TRØNDERSK NATUR, postboks 1719, Rosenborg, 7001 Trondheim.

Postgiro: 3 60 19 52

Redaktør: Torgeir Nygård

Ligger strategisk til ved E6 Jakobsli

Mobil Skovgård